

Muruvikposten

Des. 2008

Siden forrige Muruvikpost har vi hatt et møte med Planutvalget vedrørende reguleringsplanen for havna. Politikerne glimret med sitt fravær, men fra utvalgets leder gikk det tydelig frem at de var mer innstilt på å tilpasse seg Meråker kommune og Jernbaneverket enn å skue til innbyggerne i Muruvik og mulighetene for å bedre bomiljøet og friluftinteressene. Siste ord er ennå ikke sagt i denne saken. Vi i styret er i hvert fall innstilt på å jobbe for å få en bedre løsning enn hva forslaget til reguleringsplan legger opp til, så kom med innspill som vi kan ta med oss videre. Uten å ta i for meget, tror jeg det kan sies at denne saken er den viktigste for hvordan Muruvik skal utvikle seg. Nok om saken i denne omgang.

Grendehuset, som vi er så stolt av, har fått en ansiktsløfting. 10 arbeidsvillige menn har lagt nytt parkettgulv. Gulvet ble meget fint og som takk for innsatsen ble det arrangert en sammenkomst i grendehuset hvor arbeidskarene ble behørig markert med god mat og drikke.

Utomhusgruppen har heller ikke ligget på latsida. Det er nå laget en skisse over hvordan området skal utvikle seg, og de første søknadene om støtte er formidlet gjennom kommunen. Det vil vel ikke skje noe på området før til våren, men da vil det brake løs til gangs. Når vi først beveger oss utendørs må det også nevnes at skøyteisen har kommet på plass. Et populært tiltak for det kryr av barn og voksne nær sagt fra morgentil kveld. Er det voksne som vil øve inn nye piruetter så vil det nok passe best om dette skjer litt seint på kvelden.

Målsettingen med Muruvikposten er å gi litt informasjon om det som skjer i bygda, men vi har også valgt å skue litt tilbake i tid. Håper det vil falle i smak for både nye og gamle innbyggere. I denne utgaven gir vi dere navnene på jentene som var samlet hos "Mor i skogen". Jentene har blitt rimelig modne, men fremdeles er de mulig å dra kjensel på.

Vi tar også et tilbakeblikk på industrivirksomheten gjennom de siste 100 år. Det har gått i bølger når det gjelder antall arbeidsplasser, men kanskje vil havneområdet oppleve en ny blomstringstid hvis politikerne evner å ta de riktige grep.

Oppi Gevingåsen levde det en mann som bar navnet Ole Ragnar Traasdahl. Restene etter hans boplass finnes ennå, og det kan være en flott opplevelse å avlegge stedet et besøk. Fra plassen vil dere kunne skue utover Trondheimsfjorden og Muruvik, men ikke minst kan det være til ettertanke at noen frivillig valgte å bosette seg der. Bilder og tekst om Traasdahl er hentet fra en artikkel Hans O. Løkken hadde i Byvisa Stjørdal.

I jula blir det tradisjonell julefest for barna og litt seinere på kvelden fest for de voksne. Det er bare å finne frem finstasen og møt opp. Festkomiteen vil informere nærmere om både dato og klokkeslett for festene.

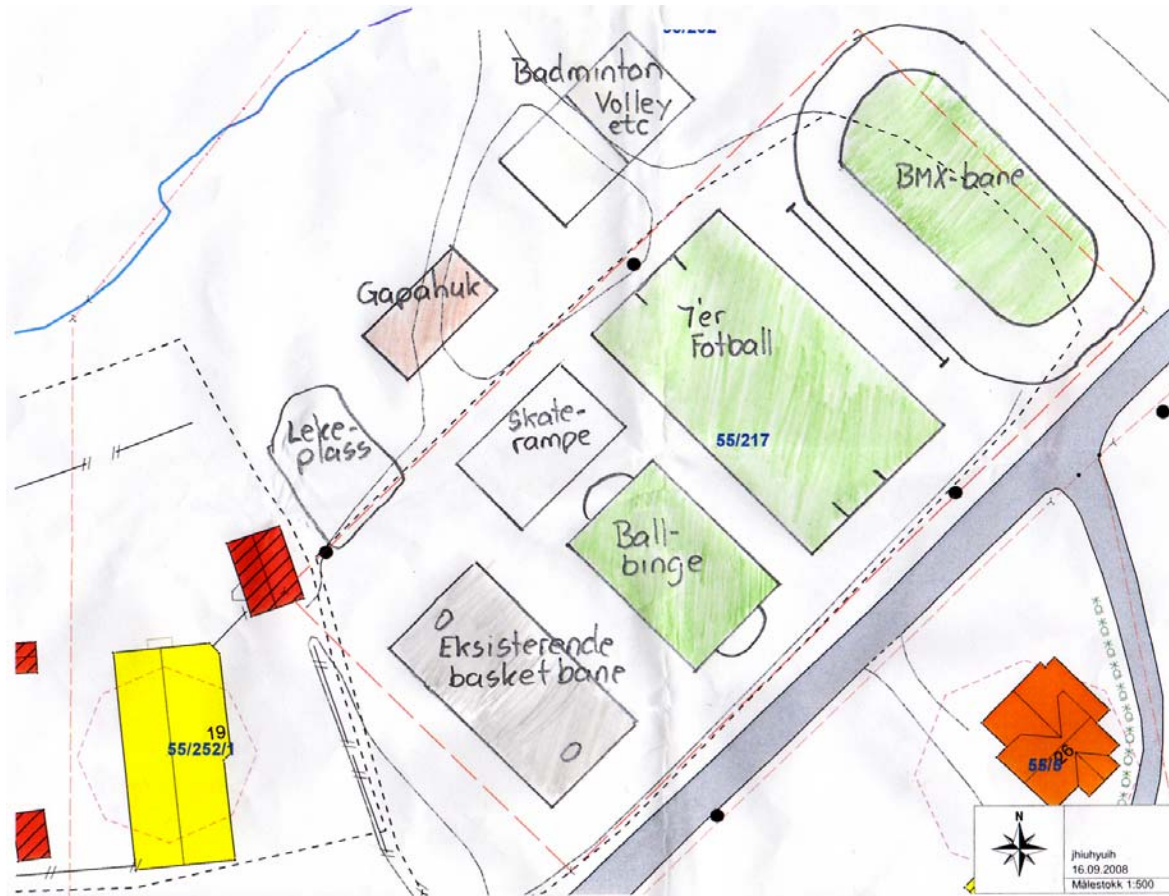

GOD JUL OG EN RIKTIG GOD START PÅ ÅRET 2009

Geir R. Larsen, leder Muruvik Vel

UTEOMRÅDET VED MURUVIK GRENDEHUS

Skisse til aktivitetsområde ved grendehuset er utarbeidet av utegruppa. Utegruppa består av Viola Skjelstadås, Ole Kristian Edvardsen, Geir Broholt, Stein Henrik Tuff, Britt Ingvild McDonald og Sverre Inge Næss (representerer Villa Vika). Det jobbes nå med å skaffe midler i form av diverse søknader (tippemidler etc.), for å kunne realisere planene steg for steg. Planskissen er på ingen måte endelig, og utegruppa er selvfølgelig åpen for innspill både mht aktiviteter og finansiering. Bygningen med gult tak på skissen er grendehuset.

Bilde 1: Planskisse for uteområdet ved grendehuset

INDUSTRIVIRKSOMHET I MURUVIK

Arbeidere ved Meraker Smelteverk, Muruvik 1930

Losse- og lastearbeidere i Muruvik ombord i den russiske tråleren Nypmahck. Tråleren var bygd og sjøsatt i Tyskland og på sin første reis var den innom Muruvik og lastet krom som skulle til Murmansk. Første rekke fra venstre: Ludvik Arntsen, Håkon Sandmark og Sivert Wikmark. 2. rekke: Ole Holmen, Hågen Byberg, Arne Arntsen, Edvard Muruvik, Kristoffer Holmen, Johan Ingstad, Iver Hågenstad, Sivert Høiby og Bernhard Ottesen. 3. rekke: Leif Wikmark, Ludvik Wiklund og Erling Fredriksen. 4. rekke: Emil Gjesmo, Andreas Aasback, Petter Hågenstad, John Myran, Ingvald Hågenstad, Bjarne Sveian og Sverre Sveian. Bak: Henry Ingstad, Thomas Byberg og Thomas Eggen.

Bilde 2: Arbeidere ved Meraker Smelteverk, Muruvik 1930, Kilde, Bygdekalendarer anno 2007, utgitt av Historielaget Hommelviks Venner

Fra 1916 har Meråker Smelteverk (Elkem Meråker) hatt et anlegg her for import av råstoffer som ble sendt opp til Meråker og Kopperå for foredling og som kom ned igjen som ferdige produkter. Disse ble så eksportert over havna i Muruvik. Råstoffene var kalkstein, malm, kis, kvarts, koks og kull, mens ferdigvarene var kalsium-karbid og diverse jernlegeringer som ferro-krom, ferro-silisium og ferro-magnesium. Like etter krigen bygde man en kalkovn i Muruvik som årlig produserte opptil 20.000 tonn kalk, som var hovedråstoffet for produksjon av kalsium-karbid. Kalksteinen som i sin tur var råstoffet for kalken, kom i all hovedsak fra smelteverkets egne brudd på Ytterøya utenfor Levanger. Derfra ble den frakta til Muruvik med lektere.

Anlegget til Meråker Smelteverk fikk en markant betydning for Muruvik. Utover 1920 og -30-tallet økte arbeidsstokken jamt, og flere av arbeiderne bygde seg hus i grenda. Under krigen gikk virksomheten naturlig nok noe ned, men tok seg kraftig opp igjen etter 1945. Arbeidsstokken var på topp i slutten av 1960-åra, og da hadde over 40 personer sitt faste arbeid her. Under spesielt travle sjauer kunne det bli hyrt inn opptil 20 mann i tillegg. De fleste som arbeidet på Bruket rundt 1960-tallet, bodde i Muruvika eller nærmeste omegn som Hommelvik og innover til Skatval. Sjøl om det var fysisk tungt og risikabelt arbeid under helt andre sikringstiltak enn det som er vanlig i dag, så har det ikke vært svært mange alvorlige ulykker på Bruket, men noen har det dog vært. Under bygginga av kalkovnen omkom en arbeider fra Kopperå, han falt ned i ovnen fra et stillas oppe på toppen. Ei ulykke som satte sterkt preg på beboerne i Muruvik, var da Einar Iversen omkom i ei sprengningsulykke på midten av 1960-åra.

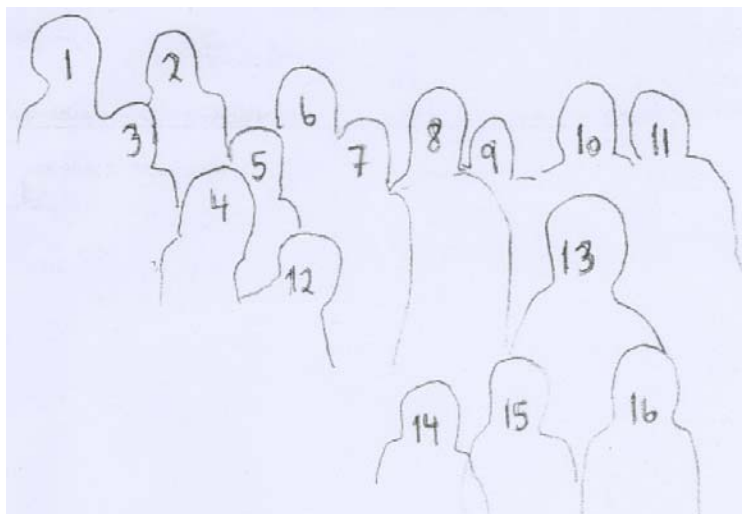
Bilde 3: Fanen til Muruvik fagforening, stiftet i 1922

I 1957 ble det satt i gang anlegg av en oljehavn i Muruvik. Det var den svenske stat som stod bak. Grunnen var at man ville sikre seg oljeforsyninger til Nord-Sverige på vinters tid. Bottenviken frøs til og kunne ikke holdes åpen for båttrafikk. Til oljehavna hører et kaianlegg. Oljetanker er plassert i utsprengte haller inne i fjellet. Herfra går det en tunnel til Hell der oljen kunne lastes opp på biler og jernbanevogner. Anlegget sto ferdig i 1961, men like før det skulle tas i bruk, gikk det leirras i Muruvik som tok med seg deler av anlegget, slik at oppstart ikke ble før i 1962. Raset som gikk om natta tok også med seg jernbanelinja, og et godstog kjørte ut i leirmassene, men ingen personer ble skadd. Anlegget ble utvidet med tre gasstanker for propan i 1980-åra. Oljetanker for asfalt kom i 1990-åra og slike tanker har det også vært andre steder i Muruvik tidligere. Først en som ble satt opp på smelteverkets område i 1960 og seinere to tanker ute på Flatholmen i noen år. Gasstankene, eid og drevet av Statoil, ble demontert og fjernet i 2001. I 1992 ble det også på Muruvik-sida bygd et anlegg som kunne laste opp biler fra tankanlegget. Svenskene trakk seg ut av anlegget sist i 1970-åra, og siden har det vært eid av diverse norske selskaper som Listora, Norske Fina og nå sist oljeselskapet Norske Shell. Norske Fina hadde en periode fra 1988 til 1996 sin Midt-Norge administrasjon i det som var stuggulåna på Muruvik-gården inntil de bygde nye hus på øvresida av jernbanen i 1957-58. Under anleggsperioden fra 1957 til 1962 var det mange som hadde arbeid her i Muruvik. Anleggsarbeidere fra hele landet deltok, og oppimot hundre av dem bodde i en brakkeleir som ble etablert like utafor tunnelinnslaget. Det var ikke helt fritt for det man kaller "Klondyke-stemning". Både under anleggsperioden og seinere har man stort sett unngått alvorlige ulykker i oljehavnanlegget. Til drift av anlegget har det aldri vært mange ansatte, men fra 3-10 har det vært hele tiden. Noen av dem bodde eller bor fortsatt i Muruvik.

(Kilde: Historielagene i Malvik, Årbok 2003, skrevet av Odd Bjørkli)

MOR I SKOGEN

Etter overveldende respons fra forrige Muruvikpost har vi vært i stand til å identifisere damene på bildet fra mor i skogen og kan i dette nummeret komme med en fullstendig oversikt.

Bilde 4: Pikene/damene på bildet er: 1- Bodil Haugan, 2- Anne Arntsen, 3-Astrid Steen, 4-Grethe Malvik, 5-Berit Kallseth, 6-Inger Hyldmo, 7-Bente Fiske, 8-Ann Hyldmo, 9-Marit Aasbakk, 10-Gretha Kristiansen, 11-Dagmar Muruvik, 12-Elin Walstad, 13-Mona Skjei, 14-Trine Landsem, 15- Lise Mari Aasback og 16-Hilde Arntsen.

MURUVIK HAVN OG LAGRING AV STÅL

Muruvik vel sendte 1. desember en e-post til Malvik kommune angående jern/stål som i den seinere tid har blitt tilført havna, med følgende spørsmål:

1. Hvilke bestemmelser gjelder for hva slags virksomhet som kan drives på havna?
2. Er lagring og bearbeiding av jernskrot i samsvar med bestemmelsene for området?
3. Området er underlagt bygge- og delingsforbud. Betyr dette at det i denne perioden ikke er noen begrensninger på hvilken aktivitet som kan drives på området?
4. Er lagring og bearbeiding av jernskrot på havna administrativt eller politisk behandlet og hvordan er ordlyden i vedtaket?

Svar fra Virksomhetsleder, Plan, byggesak og landbruk:

1. Det er reguleringsplan vedtatt i 1998 som angir mulig arealbruk innfor det regulerte området. Det er også utarbeidet risiko- og sårbarhetsanalyse for området. Her framkommer forhold knyttet til støy, driftstider, støv m.m. Under reguleringsplanens § 6 Fellesbestemmelser står følgende:

Beskrivelse av aktiviteter som tillates ved havneterminalen:

- Omlasting mellom båt-, bane- og biltransport, med nødvendige omlastingsmedier
- Mellomlagring av gods
- Mellomlagring kan skje i binger under tak eller utomhus
- Sikting av gods
- Pakking av gods
- Prosessering av kullprodukter

Med gods menes kull, trekull, koks, kvarts, kunstgjødse, microsilica og silisium. Også andre godstyper kan tillates, dersom de ikke medfører vesentlige miljøulemper.

Kommunen har vært i kontakt med Hernes AS som driver virksomhet på området, de opplyser at firmaet har inngått en midlertidig leieavtale med Metallco for mellomlagring/håndtering av rent stål som skal skipes videre. De har vurdert dette til å ligge innenfor de tillatelser som gjelder for havneområdet. Det skal ikke foregå aktivitet som innebærer utslipp, kun rent stål. Når det gjelder støy er det egne bestemmelser som gjelder, disse skal overholdes uansett aktivitet.

2. Mellomlagring og håndtering av gods kan foregå. Det kan ikke uten videre gjøres om til storstilt jernskrotaktivitet. Omfanget av dette må vurderes om det er innenfor de bestemmelser/godskjenninger som ligger til dette området. Kommunen vil be om opplysninger fra Hernes AS og Metallco, for å vurdere hva dette dreier seg om, og om det ligger innenfor allerede gitte tillatelser.

3. Bygge- og deleforbudet rammer ny byggeaktivitet og tilførsel av aktivitet som ikke ligger innenfor de tillatelser som allerede gjelder.

4. Søknad om lagring og bearbeiding av jernskrot på havna er ikke omsøkt da driver har vurdert det slik at gjeldende plan tillater lagring og bearbeiding av ulike godstyper, dersom de ikke medfører vesentlige miljøulemper. Fylkesmannens miljøvernvedlegg opplyser om at lignende type aktivitet som drives på djupvasskaia vil bli behandlet som en konsesjons sak i forhold til forurensingsloven, dette vil også gjelde for andre områder der slik aktivitet skal utøves. Slik vi til nå har fått opplyst drives ikke oljeutskilling fra maskiner o.l., og aktiviteten skal foregå innenfor kravene til støy som gjelder for Muruvik havn.

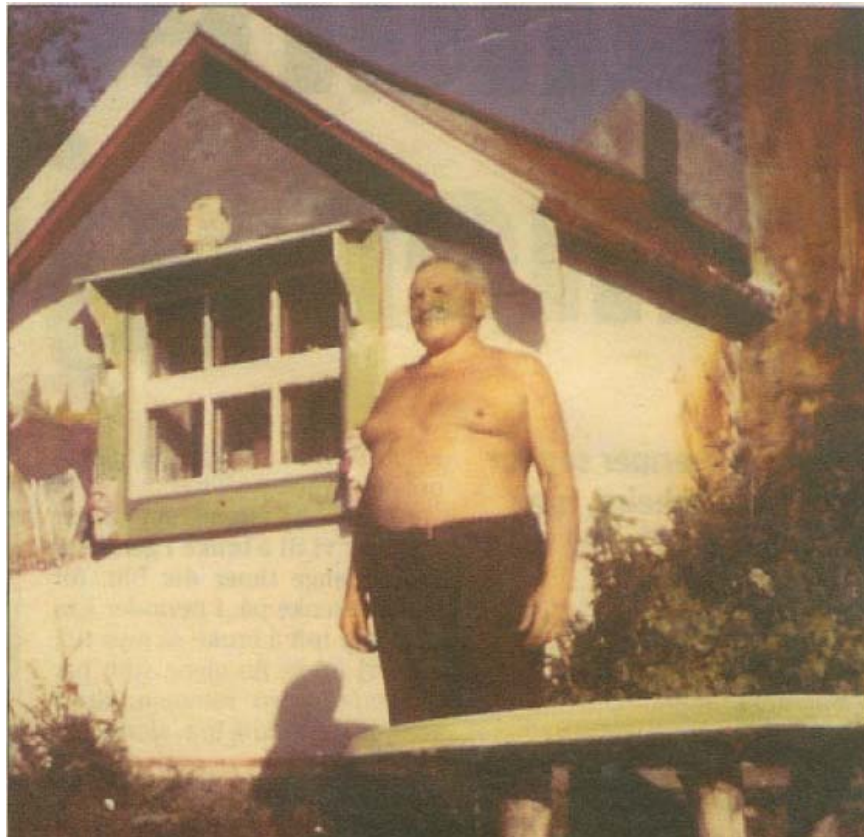
Det er kun snakk om mellomlagring fra Metallco sin side. Metallco har kjøpt Djupvasskaia i Hommelvik, og driver nå med utbedring av kaiområdet. Mellomlagringen av stål er midlertidig, og vil etter det Muruvik vel erfarer opphøre januar/februar 2009.

DEN SISTE EREMITT

Det høres hammerslag fra Gevingåsen. Forundret har enkelte veifarende lagt merke til at en person i noen dager har båret tunge bør oppover den bratte lia. Det er noe som foregår der oppe. Et ektepar vandrer langs gamleveien (vei nr. 3 over Gevingåsen) og beundrer de mektige steinmurene som slitere gjennom generasjoner har lagt på plass og vedlikeholdt. Det var gårdene som hadde ansvaret for sine veistrekninger, og de gjorde det med flid og stolthet. Trolig slik også for denne personen som en vakker vårdag i 1937 strever seg oppover med samlet bør på skuldrene. Her var det ikke noe sprikende staur, men et vitnesbyrd på en som hadde både teknikk, krefter og kondisjon – en person som ikke var redd for å ta et tak. Ekteparet ser og at det er i ferd med å bli laget en vei, en avstikker omtrent rett opp der en stabel med bord lå buntet sammen. Men det "var ikke deres bord" – i dobbel forstand, så etter å ha beundret utsikten utover Muruvika fortsatte de sin søndagstur, vel uvitende om at der oppe holdt en eremitt på å slå seg ned.

Ole Ragnar Traasdahl ble født 06. Juni 1902, som sønn av Julie Fiskvikaune (1881-1916) og John Albert Trosdahl (1875-1956). Sistnevnte kom nordover fra Lesja i Gudbrandsdalen som anleggsslusk. John var en stor staslig kar. En ekte døl.

Ole Ragnar tok seg arbeid der det var å få, men trangen til å vandre kom tidlig. Han gikk att og fram mellom Stjørdal og Oslo, tok seg småjobber og tagg om hverandre. Han var en datidens luffer, en original som nok ofte fikk høre "hvor han hørte hjemme". Så ruslet han videre, ventet på neste tog – og i utkanten av stasjonene hoppet han på i fart. Denne trafikken som blindpassasjer holdt en gang på å koste ham livet, da han ble hengende etter toget en stund. Det var ikke den stasjonen i Norge han ikke hadde "overnattet" på, men så kunne han også navnene på hver eneste en, og ikke bare navnene, men også stasjonshøyden over havet.

Bilde 5: Ole skuer utover Muruvika og Trondheimsfjorden fra sitt Soria Moria i Gevingåsen

Hos Jon Lauvset på Hell Vestre fikk han i 1937 tillatelse til å slå seg ned oppi Gevingåsen bokstavig talt. Det ble nok ikke snakk om byggetillatelse, regulering eller lignende. Han slo seg rett og slett ned, og der ble han. Her bygde han seg egenhendig en liten kåk, som han etter hvert utvidet med to tilbygg bakover, slik at det lille kypinnet ble en slags "tripp trapp tresko". Han satte opp et skur, og et lite matbur. Dyrket noen få poteter og kanskje litt grønsaker. Mens han var gårdskar på Hell fikk han ta med seg møkk hjem til sin "grønnsakshage". Hans vandring langs riksvei 50 med møkk, gjorde ham ikke mindre kjent i "bybildet". Det heter seg og at Ole dekorerte peiser på flere gårder på Skatval med ulike motiv. I sine beste år vandret han til fots til Oppdal hver sommer, hvor han var fast onnekar på forskjellige gårder.

Under krigen meldte Ole Ragnar Traasdahl seg som soldat i tysk tjeneste, og spradet noen dager rundt i fin uniform. Så ble han sendt nordover. Men han kom raskt hjem igjen, og det var ikke på tysk ordre. Han regelrett deserterte, en ikke ufarlig handling. Nå er det vel ikke sikkert at tyskerne savnet ham så sterkt. Han var tvilsomt ingen fare for stridsmoralen. Det heter seg for å slippe unna tyskerne flyktet han sørover Svartisen, og gikk hjem til Stjørdal og gjemte seg oppe på sin hylle i Gevingåsen. Ja det var ei lita hylle bokstavig talt. For den som tar seg dit opp i dag, vil det virke både imponerende og meningsløst på en gang at noen kunne livnære seg der oppe i åsen. I dag gror plassen igjen, trær hindrer utsikten og om noen år er alt borte. Men da Ole Ragnar bodde der, var selve platået velstelt – ingen trær hindret utsikten, og hans tilholdssted var som en kombinasjon mellom et ørnerede og Soria Moria slott, hvis krone i porten så vel symboliserte. En blir på et vis litt målløs over at noen kunne slå seg ned på denne hylla i Gevingåsen. Det måtte ha vært mang ei tung bøl, og en skulle ha sterk rygg i dobbeltforstand for å klare seg der oppe.

Bilde 6: Oles Soria Moria står fortsatt og er verdt et besøk selv om huset har sett bedre dager

Ole var et snilt og godt menneske, med en arbeidskapasitet som ville ha sprengt alle akkorder. Det var ingen oppgave som var for stor, og når utfartstrangen ikke ble for påtrengende, tok han fatt på arbeidsoppgaver som andre ville ha betenkt seg på.

På sine eldre dager, ble han tatt hånd om av kommunens tilsynslege, Hans M. Waaler – og han fikk sine siste leveår på aldersheimen på Skatval. Fra hans tid på aldersheimen, forteller Jorunn Nordsve at han kunne sitte og tegne portretter av andre beboere og fra bilder han så i avisene. Hvor er det blitt av disse? Likeledes var han veldig opptatt av de blomster og planter han fikk. De stelte han omsorgsfullt med, og var veldig nøye på at de ikke ble gitt kaldt vann slik at de "fikk sjokk". Og her på aldersheimen døde Ole R. Traasdahl den 11. August 1987. Han hadde ikke tilhørt de øvre klasser i vårt samfunn, men han var ikke mindre av den grunnen. Han fikk aldri noe minnesmerke over seg, eller noen medaljer for samfunnsnyttig tjeneste. Han var en bauta i seg selv. Ole R. Traasdahl tjente kanskje ikke samfunnet slik det var forventet. Han hadde sitt eget lille samfunn der oppe på Gevingåsen. Han krevde ikke stort. Hans ensomhet var hans følgesvenn. Slik ville han ha det, - slik fikk han det. For de som vokser opp i vår overflod i dag, vil Oles liv kun være et sagn.

(Kilde: Byavisa Stjørdal 7. Mars 2006, skrevet av Hans Olav Løkken)

ENDRING I LEIEPRISER FOR MURUVIK GRENDEHUS

Prisene for leie i ukedager forblir uendret:

Kr. 300 for medlemmer av Muruvik velforening

Kr. 600 for leietager som ikke er medlem av velforeningen

Fra og med 01.01.2009 endres prisene for leie fredag til søndag (helg):

Kr. 1.500 for medlemmer (tidligere kr. 1.200)

Kr. 2.500 for leietager som ikke er medlem av velforeningen (tidligere kr. 1.800)

ÅRSMØTE

Årsmøte i Muruvik velforening avholdes onsdag **18. februar** i Muruvik grendehus. Valgkomiteen starter snart sitt arbeid. Ta godt i mot dem!